

BUDOUCNOST CÍRKVE

Narušené životy: mládež v lockdownu -

Albert Pellai

Pandemie – výzva a příležitost pro pastorační mládeže -

Rossano Sala

Kaplaní pro mládež a jejich služba

Rozdíl v dialogu videokonference
versus dialog ve skupině face to face -

doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Zamyšlení nad tématem liturgie -

P. Petr Soukal

Ročník XXVIII., číslo 2, rok 2021

2
červen
2021

EDITORIAL

Vážení čtenáři časopisu Budoucnost církve.

V tomto čísle vám přinášíme rozhovor s italským lékařem a psychoterapeutem Albertem Pellai, který hodnotí, jak pandemie zasáhla mládež a jakými způsoby jí můžeme pomoci.

Jaké jsou výzvy a příležitosti pro pastorační mládež v době pandemie nám představí kněz Rossano Sala, SDB.

Zeptali jsme se kaplanů pro mládež, jak vnímají v této době svoji službu při práci s mládeží.

Doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D. nám nabídne rozdíly v dialogu videokonference versus dialog ve skupině face to face, které zazněly na online Konferenci o mládeži.

P. Petr Soukal představí další zamyšlení z témat liturgie.

Představíme vám nové podněty k evangelizačnímu programu Kurzy Alfa a vzdělávací videa – nejen pro animátory.

Nakladatelství Paulínky si pro nás přichystalo opět několik titulů k přečtení.

V případech připomínek, či postřehů k časopisům pište na mail: mladez@cirkev.cz.

Budeme vděční za vaši zpětnou vazbu.

Těšíme se na setkání s vámi u dalšího čísla.

Kristýna Garguláková

BUDOUCNOST CÍRKVE, časopis pro podporu pastorační mládeže. Ročník XXVIII., číslo 2.

Vychází 3x ročně.

Vydává: Asociace křesťanských spolků mládeže, z.s. a Sekce pro mládež České biskupské konference, Thákurova 3, 160 00 Praha 6.

Redakční rada: SCS. Lic. Kateřina Regendová, P. ThDr. Jan Balík, Ph.D., P. Mgr. Roman Kubín.

Šéfredaktor: P. Mgr. Kamil Strak

Redakce: Kristýna Garguláková, P. Mgr. Kamil Strak

Adresa: Thákurova 3, 160 00 Praha 6, tel.: 220 181 739, mladez@cirkev.cz.

Grafika: Sekretariát Sekce pro mládež

Grafika obsahu a sazba: František Ettlér

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Registrace MK ČR E 18746. ISSN 1803-8131.

Objednávky přijímá redakce časopisu. Rozšiřuje se bezplatně.

OBSAH

Editorial.....	2
Úvodník	4
Narušené životy: mládež v lockdownu	5
Pandemie – výzva a příležitost pro pastorační mládeže	9
Pandemická situace se dotkla také práce kaplanů pro mládež	14
Rozdíl v dialogu videokonference versus dialog ve skupině face to face	17
Vše začíná křtem.....	19
Kurzy Alfa	21
Vzdělávací videa – nejenom pro animátory!	24
Nakladatelství Paulínky.....	25

ÚVODNÍK

Být člověkem vždy znamená:

být schopen jít za sebe, být schopen překonat sám sebe.

P. Józef Tischner

Pojďme se na chvíli zabývat lidským dramatem plným záhad. Pojďme se zastavit, ale zastavme se s vírou. **Víra je s někým být.** Věříme v ty, se kterými jsme, a jsme s těmi, kterým věříme.

Špatné to slovo na E – epidemie. Faktem je, že to, že ona existuje, nebylo naše svobodné a vědomé rozhodnutí. Rozhodl za nás někdo jiný, bez nás. Možná to byla nějaká lidská chyba nebo tajemství přírody starší než všichni lidé. Nebo je to možná jen důsledek života v globální vesnici, v kultuře plynulé postmoderny, kde jsme neměli čas na nikoho a mysleli jsme si, že jsme nesmrtelní. Dnes není čas hledat důvody a někoho obviňovat. Ale je čas na to, abychom se, my všichni, učili pokoře a víře.

Bereme proto na sebe také kříž epidemie, i když zatím nevíme, co je to za břemeno a jak dlouho vydrží.

A co je to za kříž?

Možná je to nonšalance.

Možná je to sobectví.

Možná je to nářek.

Možná to jsou výkřiky falešných proroků.

Prázdné náměstí svatého Petra a Pavla i papež v modlitbě pod křížem: *Nenechme nikdy zemřít naději.* Naděje musí být vždy zkouškou. Čím větší zkouška, tím silnější je naděje.

Doufám, protože vím, že po umučení a ukřižování přijde den Pesachu. Den vzkříšení. Život zvítězí nad smrtí, pláč se změní v radost, strach bude uhašen pokojem.

Naděje dělá ze života skutečnou pouť.

Znovu vstanu.

Věřím.

P. Rafal Kaca

NARUŠENÉ ŽIVOTY: MLÁDEŽ V LOCKDOWNU.

Rozhovor poskytl Albert Pellai, otázky pokládal Giuseppe Riggio.

Opatření zavedená k zabránění šíření koronaviru dopadají nejvíce na mládež. Mladí lidé se najednou ocitli bez základních prvků pro svůj růst, mezi které patří v první řadě socializace, a byli nuceni se často mimo sociální úroveň konfrontovat s důležitými tématy, jako jsou odpovědnost vůči ostatním, nemoc a smrt. Jak se vypořádali s těmito změnami? Jak jim pomohli dospělí? Co pro ně můžeme udělat, až skončí nouzový stav?

Od začátku pandemie, mezi lockdownem, pomalým rozvolňováním a návratem zpět, žijeme ve stavu neustálé nejistoty s mnoha omezeními vzhledem k předchozímu normálnímu stavu. Jak tato situace zatěžuje mládež?

Mladí lidé se v těchto měsících museli vyrovnat s hlubokými změnami, které měly dopad na jejich scénář života. Ocitli se bez základních složek pro vývoj, nutných k tomu, aby se naučili zvládat základní gramatiku růstu, jako je socializace, možnost prožívat různé zkušenosti mimo vlastní společenství nebo zakoušet množství vztahových a výchovných stylů dospělých, se kterými se setkávají.

Je to pro ně období námahy a utrpení, jak dosvědčuje nárůst případů v psychiatrických ordinacích a nárůst duševních poruch ve vývojovém věku, a to především kvůli úzkostem, frustraci, demotivaci, depresi a sebepoškozování. Ale pokud se toto období prožije se správným postojem, může se proměnit v příležitost, jak se to stalo během prvního lockdownu. Moh-

li bychom tuto dobu vidět jako obrovský projekt společné zodpovědnosti umožněné v globálním měřítku, kde se obětí každého z nás stane hodnotou pro širší společenství, pro slabé a zranitelné. To velmi záleží na významové rovině, na úrovni rozhovoru a vztahu, k němuž mladí lidé dospívají mezi sebou a mezi dospělými, kteří jim jsou blízko.

Mezi to, co v tomto okamžiku nejvíce ohrožuje růst, patří bezpochyby tělesný rozměr a zkušenost fyzického kontaktu, které jsou zásadní jak pro nejmenší, tak pro dospívající. Jaký dopad na ně může mít tento typ zmrazení těla a fyzického projevu v oblasti vztahu?

Naše rovnováha a pohoda záleží na vzájemném dynamickém působení tří aspektů: mysl, tělo a vztahy. V této době, která silně ochudila tělesný rozměr a rozměr vztahů, prochází vše přes mysl, která je povolána k tomu, aby se vypořádala se současnou složitou situací. Ale pokud je mysl v období svého vývoje, nemůže adekvátně vykonávat tuto funkci, protože se ještě for-

muje. Pro „vybudování“ myslí je stěžejní smyslově-pohybová zkušenost: zkoumání světa, dotýkání se a pohybování dovolují mladému člověku osvojit si to, co je mimo něj, aby to pak dělal s přijetím a připodobením, jak tvrdí švýcarský psycholog Jean Piaget.

V dnešní době je růst dětí a dospívajících zbaven tělesnosti: musejí dělat všechno, ale přitom mít tělo v klidu, zavřené a stlačené. Následky jsou vážné, protože chybí klíčový prvek růstu: aktivně-operační rozměr zkoumání. Není možné zkoumat a stát při tom na místě. A navíc tělo není pouze obal, ale je to obsah růstu, neboť my se učíme poznávat svět skrze fyzickou blízkost a každodenní sdílení gest. Tělo je také obrovským usměrňovačem emocí. V období vývoje převažují emoce nad rozumem, ale jak řídit nahromaděné emoce? Fyzická aktivita je základním ochranným faktorem. Negativní energii, námahu i stres vázaný na růst je možné vybit během nebo na fotbalovém zápase. Mladý člověk tak nachází v těle nenahraditelnou podporu k obnovení zdravé rovnováhy.

Jako společnost jsme těmto aspektům nevěnovali dostatečnou pozornost. Mohli jsme víc využívat možnost venkovního vzdělávání, možnost slučitelnou s dnes nezbytnými preventivními opatřeními, protože tato možnost využívá venkovní prostory jako místa pro život, učení a zkoumání. Ale kvůli rychlosti, s kterou jsme museli čelit pandemii, se přijalo jednodušší řešení, znehybnění těla v těsném prostoru obrazovky, která nutí k zastavení a ochuzuje člověka o další rozměry. Tato volba byla penalizující.

Když jste mluvil o tělu, může nám to pomoci pochopit poslední potyčky mezi dospívajícími, které přinesly zprávy?

Mladí se potřebují scházet a náležet někam, být vidět a zanechat nějakou stopu. Tyto epizody, v nichž se zřídka vyskytují vážné následky, ukazují jejich potřebu přilákat pozornost, protože nikdo se nezajímá o to, aby je povzbudil, začlenil, dal jim prostor promluvit. Stejně se chová vandal: když je vyloučen z nějakého území, dožaduje se své přítomnosti tak, že nechává negativní znamení, které je způsobem, aby byl vidět. Nepřímo nám říkají: jestliže z našich měst uděláte poušť, kde nemáme místo, abychom se scházeli, vytvoříme si svoje schůzky a rituály. A navíc naše mládež v sobě hromadí hněv kvůli represím a omezení citových vazeb; hněv, který nemohou vybit ve sportu nebo ve hře, a tak se z toho stává výbušná směs, která vede k boji.

Neznamená omezení života na obrazovku proměnu naší mládeže, která se rodí jako digitální?

Neměli bychom mluvit o tom, že se rodí jako digitální, ale stávají se digitálními plavci: mladí lidé byli ponořeni do virtuálního akvária, které se stalo jejich skutečností. Stali se digitálními rybami, které riskují, že už nepoznají to, co je mimo jejich smartphone nebo počítač. Jsou tu ale povzbudivé signály: v různých případech jsem narazil na zdravé mladé lidi, kteří zakoušejí nasycenost a vypínají svá zařízení poté, co byli přinuceni být „na obrazovce“ od rána do večera. Pociťují prázdnotu, napojují se na sebe sama, začínají mít pochybnosti a otázky. Doba pandemie se tedy stala příležitostí k zahájení vnitřního rozhovoru, ponoření se do přemýšlení, v kterém je tak

těžké pokračovat, když máte život přeplněný závazky a volíte jako odpočinek nadměrné dívání se do obrazovky.

V tomto smyslu máme mnoho práce jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska, abychom vrátili smysl životu v přítomnosti a umožnili mladým poznat, jak je omezující dělat všechno za obrazovkou, když se jedná o učení se žít. Východiskem může být právě prožitá zkušenost, kdy nám chyběly základní prvky pro život. Naše mysl může rozšířovat utrpení zakoušené kvůli tomuto odejmutí a přeměnit je na touhu. Poprvé se mnozí mladí opravdu ptají: co potřebuji, abych se měl dobře? Zdá se mi, že protesty minulých měsíců, ve kterých žádají, aby mohli prezenčně a bezpečně chodit do školy, jsou mimořádným signálem uskutečněného osvojení.

Potřeba zastavit se a uvažovat, která se ukázala u mladých lidí, je naléhavá také proto, že jsou zaskočení konfrontací s velkými a často potlačenými tématy, jako jsou nemoc a smrt. Umíme jako dospělí pomoci mladým lidem čelit strachu a nejistotám této doby?

Na začátku třetího tisíciletí jsme my, dospělí, pod záminkou ochrany našich dětí zabránili tomu, aby témata, která zmiňujete, vstoupila do jejich života. Jsme první generací rodičů, kteří se rozhodují nebrat děti na pohřeb, když je někdo z rodiny nemocný, raději mlčíme, necháváme to nevyslovené, vyprávíme spoustu lží, abychom je nerozrušili nebo aby nemuseli trpět. Ale jedná se o základní přechody, které zcela jistě přinášejí utrpení, ale které jsou určitým cvičením, protože bolest a utrpení patří k naší přirozenosti. Je třeba být vychovaní také v tomto.

Pandemie přinesla do našich životů témata, kterými jsme se dlouho nezabývali. Někteří rodiče byli ještě více vystrašení než jejich děti: co jim řeknu? Zastávali ještě logiku ochraňování, která se ukázala jako nemožná, když nikdo není chráněn, místo toho, aby se posunuli k logice přechodu, dostali se z území strachu na území, kde se strachu umíme postavit. Nutná byla skutečná odvaha: poznání, že v životě jsou věci hezké i ošklivé, ale že jim můžeme čelit: říci jasně, že nemoc je vážná, ale že děti a jejich rodiče (mimo případy, kdy by se jednalo o specifickou zdravotní poruchu) nebyli v ohrožení. Počínaje těmito jistotami by se dalo na situaci dívat ve světle ochrany a bezpečí, aniž bychom opustili skutečnost.

Stav nouze dovolil mnohým rodičům, kteří zapoměli na duchovní rozměr, pozvednout oči, slyšet, že nejsou všemohoucí, že se musí učit přijmout bezmoc a zranitelnost ve svém životě, že nemohou dělat všechno sami, jak vyplývá z přirovnání k apoštolům při bouři, které připomněl papež František na prázdném Svatopetrském náměstí 27. března 2020.

Může se tato doba proměnit na příležitost, kterou je třeba využít, být dobrými rodiči a vychovateli?

Pandemie potvrzuje, že krize nás buď zničí, nebo posílí.

Dospělí, kteří byli silní, měli prostředky, schopnosti a zdravý pohled na potřeby růstu, byli schopni se přizpůsobit požadavkům a potřebám doby. Mnozí vyrůstli v těchto posledních měsících, i když museli čelit těžkostem, prožívali přechod od myšlenky „času pro“ děti k „času s“ dětmi. Potvrzuje to především snaha o spolu rodičovství: vzrostlo zapojení otců, s jejich větší

přítomností a sdílením.

Naopak už tak křehké skutečnosti se staly ještě zranitelnější, někdy byly zcela rozdraceny. Zjevný příklad byl dán distanční výukou. Schopní a uznávaní učitelé dokázali i přes chaos vynucený náhlou změnou udržet kvalitu svého výchovného i vzdělávacího vztahu i při distanční výuce; zatímco učitele, kteří měli potíže už ve třídě, jsme zcela ztratili. To stejné se stalo slabým rodinám, které se někdy rozpadly.

Dospělí byli též přinuceni opustit rutinní scénář a změnit priority také ve vztahu s dětmi. Bylo to přínosné v mnoha ohledech, objevili s vlastními dětmi části života, na které mohli znovu vzpomínat. Nucené soužití mělo vliv například na čas společného jídla, které se změnilo k lepšímu, nebo mnozí rodiče – protože byli dlouho doma – se poprvé dotazovali na online život svých dětí. Mnozí byli motivováni a rozhodli se, že něco změnit, něco zlepšit.

Až nouzový stav skončí, jaké priority bychom si jako dospělí a jako společnost měli dát, abychom pomohli mladým lidem, kteří se často cítí být v těchto nesnázích zapomenuti?

Dospívající, ale také rodiny, by měli cítit, že je jejich potřebám věnována pozornost, stejně jako ve vztazích s obchodníky a restaurátéry, stačí jmenovat dvě kategorie, o kterých se mluvilo hodně na politické úrovni. Nechci popřít spravedlivou solidaritu s těmito kategoriemi, ale upoutat pozornost na mimořádný stav růstu mladých. Nejedná se o trh, zisk nebo ekonomický kapitál, ale ve hře je kapitál sociální, do něhož je třeba investovat pro budoucnost naší společnosti.

Myslím si, že v bezprostřední budoucnosti, budou-li k tomu podmínky, bude obrovská nabídka, abychom umožnili obnovení některých potřeb a činností, které byly silně potlačeny. Budeme potřebovat hrát si s mladými, nechat je dělat sport, znovu je vyučit krásy kultury (například divadla, kina a koncertu). Všechny oblasti silně potlačené. Ale tyto iniciativy nedostihnou všechny, především onu podskupinu, která byla v těchto měsících ještě slabší, která zůstává stále zavřená a nevychází. Pro tyto příležitosti bude nutné využít outreach program (program aktivní pomoci, vyhledávání těch, kteří ji potřebují – pozn. překl.), jít tam, kde je potřeba a využít všechna opatření pro vzdělávání na ulici i doma.

** Alberto Pellai, lékař a psychoterapeut vývojového věku, učí Výchovu ke zdraví, zdravotní výchovu a prevenci ve vývojovém věku na Univerzitě v Miláně. Spolupracuje s různými novinami a je autorem mnoha knih přeložených v různých zemích, určených pro vychovatele a rodiče. Ve své poslední knize *Mentre la tempesta colpiva forte (Tu se strhla velká bouře – pozn. překl.)* interpretuje zkušenosti rodin v lockdownu na jaře roku 2020. Provozuje na Facebooku stránku věnovanou výchově a prevenci.*

Zdroj: Aggiornamenti Sociali aprile 2021 – s. 248-252)

PANDEMIE – VÝZVA A PŘÍLEŽITOST PRO PASTORACI MLÁDEŽE.

Rossano Sala

Článek vyšel za přispění dona Michele Falabretti, ředitele Národního centra pastorace mládeže při Italské biskupské konferenci, a také vice-ředitele časopisu „Note di Pastorale Giovanile“.

Příchod plavého koně

Přišla pandemie. O jakou „událost“ v teologickém smyslu slova se jedná? Něco, o čem nikdo z nás nepřemýšlel, co nikdo nepřipravoval, ani neplánoval. Především nečekaná zkušenost v našem globalizovaném světě. Můžeme říci, že právě od té doby jsme udělali různé zkušenosti v jistém smyslu „nové“: na jedné straně mnoho samoty a utrpení, přišli jsme do velmi blízkého kontaktu s realitou smrti; na druhé straně vzájemná solidarita a sdílení, protože jsme se cítili být součástí společného osudu. Nevíme, jestli to, co se děje, nás zlepší nebo zhorší, určitě nás to ale nemůže nechat lhostejnými. Každá nová životní dynamika zpochybňuje naši svobodu a požaduje od nás, abychom se postavili stranou a znovu si našli místo.

Meč, hlad a mor; na začátku tohoto třetího tisíciletí nám nechybí skutečně nic! Válka a hlad nás nikdy neopustily, ale chyběl mor, a tato epidemie nám ho přinesla. V dějinách se to stále opakuje, jedná se o to, abychom žili jako Pánovi učedníci v podmínkách, které nám jsou dány, aniž bychom si příliš stěžovali. Každá doba má svoje těžkosti a svoje bitvy. Nás se týká tato

a musíme se s ní vyrovnat a čelit jí s odvahou a odhodláním. Stěžovat si na tuto dobu může akorát tak věci zhoršit. Vykročit a čelit výzvám, které nám jsou dány, to je princip každé lidské a pastorační moudrosti.

Nevyhnutelná otázka

Pastorální teologie, z níž vychází „pastorace mládeže“ jakožto kritický pohled na pastorační praxi s mládeží a pro mládež, se stále ptá, jakým způsobem je Bůh přítomný a jak jedná v dějinách. Náš základní předpoklad je jasný: Ježíš není velký nepřítomný, kterého si můžeme magicky vyvolávat našimi praktikami, ale věčně přítomný, který oživuje svým Duchem každou dobu a každý prostor a který nás nikdy nenechá samotné, protože „hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa“ (Mt 28,20).

Vzhledem k této nezníitelné jistotě pro nás z teologického hlediska zůstává velkou otázkou, co nám chce Bůh sdělit skrze tuto pandemii. Protože pokud věříme – a já jsem si tím jistý! – že k nám Bůh promlouvá skrze skutky a události dějin, nemůžeme si myslet, že by tato globální událost neměla co říct k našemu způsobu bytí, myšle-

ní a života vůbec. Bůh promlouvá mnoha způsoby a vyžaduje od nás pozornost, abychom mu naslouchali, a rozvahu, abychom přijímali rozhodnutí v souladu s tímto nasloucháním.

Je proto nevyhnutelné, aby si teologie kladla otázky, kde je Bůh přítomný v dějinách a jak v nich jedná. A také proč je jeho činnost právě taková, a ne jiná. Člověk se vždy, především při zkušenosti se zlem, ptal sám sebe a žádal samotného Boha, aby vysvětlil své činy nebo svou nečinnost: nejdramatičtějším okamžikem takových událostí byla teologická krize bezprostředně po Osvětlení, která otevřela cestu k domněnce, že Bůh v naší době není. V jednom ze svých nejvyšších a zároveň nejhlubších okamžicích svého učení nám papež Benedikt XVI. – právě on, Němec původem, kulturou i příslušností! – zanechal nezapomenutelné úvahy na toto téma při návštěvě smutně proslulého koncentračního tábora 28. května 2006: „Na takovém místě, jako je toto, se nedostává slov, nakonec může zůstat pouze ohromené ticho – ticho, které je vnitřním výkřikem k Bohu: Pane, proč jsi mlčel? Jak jsi mohl tohle všechno strpět?“

Slova a otázky nás napadají stejně, i když je tato pandemie zcela odlišná situace. Pane, proč se nám tohle všechno děje? Co nám chceš říct tím, co se nám děje? Co chceš po své církvi skrze tuto hroznou událost, která otrásá mnoha životy a mění naše zajaté způsoby? Jaké výzvy nám předkládáš? V čem nám chceš otevřít oči? Co chceš, abychom změnili ve své mysli, ve svém srdci a ve svých činech? Myslím, že pokud chceme být alespoň trochu opravdoví a důslední, nemůžeme si tyto otázky neklást...

Nová synodalita

Dostávám se k první tezi. Nazval bych ji, sympaticky, „teze lodí“. Vychází z myšlenky, že každou změnu v životě církve je vždy třeba číst podle hermeneutiky reformy, která s sebou přináší prvky kontinuity a zároveň také prvky diskontinuity. Mluvil o tom také Benedikt XVI. 22. prosince 2005, když mluvil o nelehkém přijetí II. vatikánského koncilu. V životě církve nikdy nedochází k rozpadu, ale vždy k reformě jediného subjektu, který se vyvíjí během dějin a stále zůstává stejný. To je známá teze První poučení svatého Vincence z Lerins o vývoji dogmatu, která říká, že „vyznání duší se řídí stejným zákonem, kterému podléhá život těla. I když rostou a vyvíjejí se v průběhu let, zůstávají stejné jako dřív.“

Abych se dostal k jádru věci, spařuji v této změně perspektivy vynucené pandemií prvky diskontinuity i prvky kontinuity. Papež František v *Christus vivit*, když chtěl mluvit o církvi, jak to vyplynulo z diskuze na synodě, ponechal moudře slovo jednomu mladému posluchači a shrnuje jeho vystoupení v synodální aule:

Na synodě jeden z mladých posluchačů ze Samojských ostrovů mluvil o církvi jako o kánoi, v níž starší lidé pomáhají udržet správný směr tím, že pozorují postavení hvězd, zatímco mladí mocně veslují s představou, co na ně tam vpředu čeká. Nedejme se odvést z cesty ani mladými lidmi, kteří si myslí, že dospělí jsou bezvýznamnou minulostí, která je překonaná, ani dospělými, kteří se domnívají, že vždycky vědí, jak by se mladí měli chovat. Ale vsedněme všichni do jedné kánoe a se stále novými podněty Ducha Svatého společně usilujme o lepší

svět (Christus vivit, č. 201).

Stejný obraz lodi užívá Svätý otec ve zcela odlišném kontextu. Byl pátek 27. března 2020 a všichni jsme seděli před televizí – především proto, že jsme neměli jinou možnost, protože jsme prožívali lockdown a byli jsme nuceni zůstat zavření ve svých domovech – a sledovali jsme každý pohyb a každé slovo „v mimořádné modlitbě v době pandemie“ na prázdném Svatopetrském náměstí:

„Téhož dne večer“ (Mk 4,35). Tak začíná evangelium, které jsme poslouchali. Týdny se zdálo, že přišel večer. Hustá tma se zahušťovala na našich náměstích, ulicích a městech; zmocnila se našich životů a naplnila vše ohlušujícím tichem a skličující prázdnotou, která vše paralyzuje: byla cítit ve vzduchu, upozorňovala na sebe v gestech, promlouvaly o ní pohledy. Byli jsme vystrašení a ztraceni. Jako učedníci v evangeliu jsme byli zaskočeni nečekanou a prudkou bouří. Uvědomili jsme si, že jsme na stejné lodi, všichni křehcí a zmatení, ale zároveň důležití a nezbytní, všichni povolání k tomu, abychom společně veslovali, všichni jsme potřebovali vzájemnou útechu. Na této lodi... jsme všichni. Jako učedníci, kteří mluví jedním hlasem a v úzkosti volají: „Jsme ztraceni“ (v. 38), tak také my jsme si uvědomili, že nemůžeme jít dál každý sám, ale pouze společně.

Všichni jsme na „stejně lodi“, ale myslím si, že mezi plánováním loňského roku a letošního je více kontinuity než diskontinuity, i když se vše děje formou dosud absolutně neznámou. Jsme na stejné lodi, ale s vědomím zcela odlišným, dnes mnohem hlubším a dramatickým vzhledem k loňskému roku. Slova mladíka, přichá-

zejícího z daleka, která nás zvou, abychom nastoupili do stejné kánoe a hledali lepší svět, a slova papeže, rovněž přicházejícího z daleka, která nás zvou, abychom nepokračovali sami, jsou obnoveným pozváním ke společné cestě, podnětem k osvojení si „misijní synodality“ představující vytouženou změnu.

Řeknu to provokativně a formou paradoxu: uvědomili jsme si, že nejvíce „egoistická“ věc, kterou můžeme udělat, je být solidární! Protože když budeme plnit zájmy druhých, budeme tak naplňovat vlastní zájmy, protože jsme všichni na stejné lodi, křehcí a zmatení, ale povolání k tomu, abychom byli tým, abychom veslovali společně, utěšovali se a podporovali. A pak se také musíme snažit vzbudit Pána přírody a dějin, protože bez něj opravdu nemůžeme jít nikam. Z pastoračního hlediska bez něj upadáme do dosud odsouzeného „pastoračního pelagianismu“, můžeme dojít až k tomu, že se budeme topit v nezdravém přesvědčení, že jsme to my, kdo máme zachránit mládež našimi projekty a našimi programy! Zaposlouchejme se ještě do Františkových slov ze zmíněné promluvy, protože on je v této věci jednoduše nesmiřitelný, od základu anti-pelagianistický:

Bouře odhaluje naši zranitelnost a nechá odkryté naše falešné a povrchní jistoty, s kterými jsme vybudovali naše plány, naše zvyky a priority. Názorně nám ukáže, jak jsme nechali usnout a jak jsme opustili to, co vyživuje, podpírá a dává sílu našemu životu a našemu společenství. Bouře odhaluje všechny úmysly „sbalit se“ a zapomenout na to, co živilo duši našich národů; všechny snahy o umlčení pomocí zvyků zdánlivě „zachraňujících“, ale neschopných se dostat ke kořenům a oživit paměť našich

předků, což nás připravuje o imunitu pro zvládnutí nepřízně. S bouří padla maska stereotypů, kterými jsme zakrývali naše „ego“ a starali se o obraz sebe sama; a zůstala odhalena (požehnaná) přináležitost ke společenství, z něhož se nemůžeme vymánit: a to, že jsme všichni bratry.

Velká příležitost

Druhá teze, stejně tak nezbytná, alespoň pro můj způsob myšlení a prožívání této doby, tak výjimečně v našich dějinách. Kairos, čas, v němž se Bůh zpřítomňuje a volá nás k obrácení, čas příhodný, abychom se vrátili a znovu se dali na cestu.

V pastorační obecně, a především v pastorační mládeži, jsme prožili zkušenost odstupe a odloučení. Ztratili jsme blízkost s mladými a se všemi věřícími. Uvědomili jsme si především to, že být společně s mladými je první podmínkou pastorační mládeže: je to opravdu podmínka každého jednání, a s tím jsme znovu vrátili do běžného života logiku vtělení, která je skutečně logikou blízkosti, něžnosti, konkrétního kontaktu, protože vtělení mě zve, abych hledal Boží tvář ve tváři kohokoliv, koho potkám; dává mi uvěřit, že i když ty a já se brzy staneme prachem, je v našem tělesném setkání něco, co je mimo tento svět, v němž nyní jsme. Naše tělesnost přijímá metafyzickou kvalitu a stává se víc než náhodou okamžikem (I. ILLICH, *I fiumi a nord del futuro. Testamento raccolto da David Cayley, Quodlibet, Macerata 2013, 99*).

Bez této „tělesnosti“ ztrácí pastorační svou konkrétnost a účinnost. Bůh se v okamžiku, kdy se stává člověkem, dotýká člověka a nechává se dotýkat lidmi: stal se jedním z nás, ruší každou „sociální vzdálenost“ mezi nebem a zemí, přeje si vstoupit

do intimity každého z nás.

„Pastorační vzdálenost“ vyvolala na jedné straně velkou úzkost a na druhé straně otevřela cesty velké pastorační kreativitě, především na digitální úrovni. Je to skutečně mnoho neznámých věcí, s kterými jsme udělali zkušenost, které jsou nyní možné, s trpělivostí a moudrostí, kriticky uchopené a pastoračně vyvážené. Pastorační mládež jako celek hledala nové cesty, aby přinesla světlo evangelia do srdce mladých lidí. Musíme také připustit, že díky ne vždy vhodným způsobům jsme si uvědomili, jak moc jsme se odcizili skutečnému životu lidí a jaká vzdálenost byla mezi námi a mladými lidmi. Občas se objevil také přebytek „pastoračního narcismu“, posedlosti chtít být středem pozornosti, neschopnosti pracovat na zdravém církevním decentralismu, který staví do středu věřící a nás učí si uvědomit, že jsme „neužitečnými služebníky“. V této souvislosti mě velmi zasáhla neschopnost církve využít rodinu jako domácí církve, právě v okamžiku, kdy pandemie skutečně rozbila mnoho forem společenského života, ale spojila překvapujícím způsobem rodiny. Mimo tuto krátkou polemickou pasáž chci říci, že bylo velmi zajímavé, že si všichni tím či onakým způsobem udrželi živý zápal pro pastorační.

Pojďme k věci. Ti, kteří vědecky zkoumají probíhající sociální změny, nás ujišťují, že ne všechno špatné, co se nám stane, je samo o sobě špatné, protože každá lidská zkušenost obsahuje také zárodky toho dobrého a nové příležitosti obnovy: například podle některých studií nepřineslo napětí doby, způsobené pandemií covid-19, negativní následky pro jednotlivce. Naopak náhlé zpomalení obvyklých časových toků ukázalo větší možnost k rozvinutí hlubšího

zamyšlení. Umožnilo v klidu prozkoumat všechny otázky a vstoupit do nich přiměřenou rychlostí. Učinilo nás duchovněji, a tak nám dovolilo zvýšit kvalitu našeho vztahu se světem. Je třeba uvážit, že pandemie představuje existenční podmínku omezeného trvání. Jakmile nouzový stav skončí, časový rozměr znovu zrychlí svůj běh a lidé se budou zase honit a čas jim bude plynout stále rychleji a nedosažitelněji (V. CODELUPPI, *Come la pandemia ci ha cambiato*, Carocci, Roma 2020, 72-73).

Písmo, inspirované ve své moudrosti, nás ujišťuje, že je to právě tak, protože „víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému“ (Řím 8,28). Milujeme-li Boha, může se také pandemie stát příležitostí, jak se zlepšit ve všech ohledech! Jestliže autor, který je laik, nás ujišťuje, že nás pandemie může učinit „duchovněji“, proč skutečně nevyužít této příležitosti, která nám je právě v této době dána?

Před pandemií jsme si všichni byli vědomi námahy žít ve světě, který se rychle mění, který je stále víc multacentrický a zmatený, který nám nedává možnost si ani na chvíli oddechnout, který nám neposkytuje přiměřený prostor pro ticho, kontemplaci a modlitbu. Všichni jsme v nějakém okamžiku naší pastorace učinili zkušenost křečka, který běhá celý den v kole a nakonec zjistí, že se nepohnul ani

o milimetr! Zdá se mi, že pandemie nám nabízí vzácný čas pro obnovení „apoštolského nitra“, a tak nás donutí znovu objevit „milost jednoty“ v našem životě. To vše je Božím darem, a ne nejskromnějším!

Život toho, kdo pracuje v pastoraci mládeže, je aktivní, dynamický, tvořivý a apoštolský. Je jasné, že takový člověk riskuje velký rozptyl a aktivismus, povrchnost a duchovní průměrnost. „Milost jednoty“ znamená především to, že jsme tím, kým jsme, pouze tehdy, když zůstaneme sjednoceni v Bohu, a že jednota našeho života je jednou teologickou otázkou, protože má kořeny ve stálé jednotě s Bohem a v naslouchání jeho Slovu. Být aktivní není protikladem ke kontemplativnímu životu, naopak: v životě Pána Ježíše je zřejmé, že obdivuhodně sjednocuje apoštolskou činnost s modlitbou na hoře. Je to jasné také v životě dona Boska a všech svatých, kteří pracovali s mladými a pro mladé, neboť stále nacházeli ve společenství s Bohem nevyčerpateľný pramen své apoštolské činnosti. Pandemie nám darovala čas na péči o duchovní život a na obnovení pevného myšlení. Nepromarněme tuto velkou příležitost, kterou nám Bůh nabízí.

Zdroj: (NPG 2021-01-06)

PANDEMICKÁ SITUACE SE DOTKLA TAKÉ PRÁCE KAPLANŮ PRO MLÁDEŽ.

Zeptali jsme se, jak kaplani vnímají jejich službu při práci s mládeží.

1) Co se u kaplanů pro mládež poposunulo či změnilo v práci s mládeží během posledního roku?

2) Co se ukázalo jako těžkost nebo nesnáze ve vztahu mladí a kaplani pro mládež během posledního roku?

3) Co je pro ně momentálně výzvou?

P. Martin Brácha – kaplan pro mládež, vikariát Pelhřimov

1. Myslím, že vlastně vše, ostatně jako v celé pastoraci. Jelikož jsou téměř absolutně zakázána osobní setkávání, tak se museli hledat jiné způsoby pastorace. Dalo by se říci, že se vše přesunulo do online prostoru, ale není to tak úplně pravda. Některé věci se prostě takto dělat nedají. Ano, můžeme dělat různé přednášky třeba přes zoom, nebo jiné komunikační kanály, ale všechno je to opravdu jen udržovací. A druhá věc je ta, že už jsou mladí opravdu otrávení z online setkávání. U nás v pelhřimovském vikariátu se to například projevilo na akci Velikonoce online, kdy oproti loňskému roku se zapojilo podstatně méně mladých.
2. Tak tady je to jednoduché a navazuje to na první odpověď, prostě chybí osobní kontakt, který je nenahraditelný. Největší problém však vidím v téměř nemožnosti oslovit nové mladé lidi, skupiny, s kterými pracujeme, jsou již dříve

vzniklá společenství a ty se snažíme doprovázet, ale těžko se oslovují ostatní.

3. Momentální výzvou bude obnova zajetých kolejí, ale také rozlišení toho, co za to stojí. Tato doba nám možná v mnohém pomohla a protříbila zrno od plev. Je potřeba vzít si z prožitého období nějaké dobré věci, které by se daly rozvíjet. V neposlední řadě je velikou výzvou nějak nevzdávat plánování akcí, i když je vše nejisté. Navzdory perfektně připravené akci se může stát, že se z nařízení vlády kvůli špatné epidemiologické situaci neuskuteční, což bere hodně sil.

P. Ondřej Talaš – kaplan pro mládež, děkanát Zlín

1. Nejviditelnější změnou byl přesun do online prostředí. Docházka animátorů na online schůzky byla téměř 100%, protože odpadly výmluvy s dopravou a mohly se konat i v pozdějších hodinách. Zlepšila se i celková spolupráce s animátory např. v reakcích na zprávy, protože byli prakticky stále online, ne-

byli všude možné po akcích a měli více času věnovat se promýšlení a plánování nového pastoračního přístupu. Ten se projevil jak zdokonalováním na sociálních sítích, tak i učením nových dovedností. V našem děkanátu jsme např. natáčeli krátká inspirativní okénka, na kterých jsme se učili nejen sdělit srozumitelně a s nadšením dobrou zprávu, ale i základy kompozice, práce se zvukem či střih videa.

2. Propojení přes digitální prostor se zpočátku stalo velkou výzvou, ale v poslední době už měli mnozí „onlajnů“ až nad hlavu a vnímali obrovskou absenci osobního setkávání. Digitální příspěvky tedy přestávaly být v kurzu. Před karanténou byla šance oslovit skrze různá setkání, akce či bohoslužby i ty, kdo se nepohybují v blízkosti jádra. Online komunikace to nenahradí, protože většina sociálních sítí uzavírá uživatele do svých bublin a velmi těžko se tak dostávají k novému obsahu. Kaplan tedy musel více rozvíjet a spoléhat na kvality své „děkanátní kontrarozvědky“, která zajišťovala přenos informací k dalším mladým ve farnostech a získávala od nich zpětnou reakci.
3. Přestat spoléhat na plánování stylu „vždycky jsme dělávali toto“ a nebat se, s pomocí Ducha Svatého, otevírat nová témata, nové činnosti, nové reflexe k aktuální situaci atd. Určitým způsobem provokovat, protože celoroční masáž masmédií nás v mnoha oblastech otupila a znechutila. Výzvou je radost evangelia, která dokáže probudit z každé letargie.

P. Kamil Škoda – kaplan pro mládež, vikariát Mladá Boleslav

1. Setkávání ve farnosti s mládeží jsme

museli do značné míry přesunout do on-line stavu. Podařilo se ale s některými zahájit pravidelnou modlitbu za ukončení pandemie. Osobně jsem byl velice překvapen, když někteří přijali výzvu k on-line modlitbě téměř každý den. Jiní se ale tzv. „odpojili“, on-line setkávání jim vůbec nevyhovovalo.

2. On-line setkání nemohlo nahradit klasické společenství, v podstatě během pandemie nefungovala normální společenstva a tím pádem ani témata, kterými bychom se zabývali. Na druhou stranu se vlastně on-line setkáváme mnohonásobně vícrát než před pandemií. Jde většinou (kromě modlitby) o obyčejné popovídání o běžných věcech, co utváří život mladých. Několikrát se nám podařilo, alespoň v úzkém kruhu, přeci jen nějak – většinou venku – setkat. Radost ze setkání byla znát ze všech.
3. Výzvou pro mě bude založit ve farnosti nové – mladší – společenství. Během koronaviru někteří mladí přestali prakticky chodit do kostela. Stálou výzvou pro mne je otázka, jakým způsobem utvářet setkání na úrovni vikariátu. Moc mladých (kromě farnosti v Mladé Boleslavi) tu není. Sem tam někdo. Pokud se chtějí setkávat, většinou využijí výborné možnosti navázat se na ID-CŽM v Příchovicích.

P. Hyacint Ullman OP – kaplan na Arcibiskupském gymnáziu, Praha

1. - 2. Velkým handicapem je nemožnost osobního kontaktu. Náboženství se dá učit online, ale čistě kaplanská práce se tak úplně dělat nedá. Člověk udržuje již získané kontakty, nabízí věci online pro aktivní studenty a absolventy (du-

chovní obnovy online, spolčo online, katecheze online), nabízí prostor pro duchovní rozhovory. Ale dosud nezapojené studenty není moc jak oslovit. Dobře fungují večery chval (jednou za měsíc), kde se část studentů může setkat osobně (10% kapacity kostela).

3. Velkou výzvou je sledovat aktuální epidemiologická opatření a pokud to situace dovolí, tak udělat alespoň nějaké akce „naživo“ (poutě, brigáda u karmelitek atd.). A také připravit letní duchovní cvičení s oázou a pozvat na ně mladé.

P. Martin Sklenář – duchovní rádce pro mládež, vikariát Kolín

1. V pražské arcidiecézi stále hledáme, jaký je význam vikariátních duchovních rádců mládeže. To platí i o kolínském vikariátu. Změny tedy v posledním roce de facto nebyly žádné, kromě toho, že jsme neprožili společný večer před arcidiecézním setkáním mládeže, které se rovněž nekonalo. Co se týká samotné farnosti, ve které působím, loňský rok prohloubil určité extrémy. Mládež „na okraji“ se dostala ještě více na okraj společenství, aktivní mládež se zapojila do hledání různých způsobů, jak být spolu, jak společně něco vytvářet a prožívat.
2. Osobně vnímám jako největší těžkost způsob komunikace v době různých uzávěr. Je možné s mládeží komunikovat i intenzivněji v rámci rodiny, ale je obtížné dělat něco společně. V osobní rovině bych řekl, že to byla příležitost intenzivnějších rozhovorů a osobního rozvoje jednotlivců.
3. Výzvy vidím dvě – jak při současných

opatření, která očekávám i na podzim, udržovat nějaké společenství (třeba těch, kteří se připravují na biřmování). A jak přitáhnout mládež, která se ještě více vzdálila.

Dmytro Romanovský, kaplan pro mládež, vikariát kutnohorsko-poděbradský

1. Kaplanem pro mládež jsem 3 roky. Přičemž půlku jmenovaného období prožíváme v tomto zvláštním stavu. Posun vnímám od formace, která probíhala ve společenstvích, k osobnějším rázům. Tedy snaha být v kontaktu s jednotlivci. I přes všechnu náročnost právě toto vnímám jako velký přínos. Kdy se doufám vrátíme k prožívání víry ve společenstvích a zároveň věřím zůstane právě ona individuální rovina, která se v minulých měsících rozvinula.
2. Velmi chyběl osobní kontakt, myslím, že je to stěžejní v celém prožívání života z víry, sdílení, skutečná – reální blízkost druhého. Velmi na hraně bylo nepřepísknout množství virtuálního života, který mladí především díky škole museli prožívat. Byla zde snaha netlačit na pilu s velkým množstvím online aktivity, které se už tak tlačili ze všech směrů v nespočetném množství. Vyčkat na impulz mladých, pramenící z touhy zvládnout (další) online schůzku. Tedy vnímavost – empatie k potřebám.
3. Výzva pro měsíce následující? S odpovědností, ale i potřebnou odvahou plánovat setkání a dávat mladé dohromady, nebo spíše nabízet prostor a čas, kde se mohou okamžiky prožívání víry uskutečňovat.

ROZDÍL V DIALOGU VIDEOKONFERENCE VERSUS DIALOG VE SKUPINĚ FACE TO FACE.

doc. PhDr. Ludmila Muchová, Ph.D.

Shrnutí podnětů z online Konference o mládeži ze dne 6. 5. 2021

To první, čemu musíme porozumět, jestliže chceme srovnávat dialog vedený ve stylu on-linové konference a ve skupině face to face, je vůbec definice pojmu „dialog“. Řecké slovo „dia“ znamená „do hloubky“, „logos“ zase „slovo“ nebo „význam, smysl“. V dialogu tedy jde o postupné „prohlubování významu“, „prohlubování smyslu“.

Je to obtížná myšlenková cesta, na jejímž začátku stojí údiv nad tím, proč jsou věci právě tak, jak jsou, a ne jinak... Údiv je vložen do otázky, která potřebuje odpověď. Jakmile na takovou otázku odpovíme, vyslovujeme tím už nějaký názor, tezi nebo soud. A ne každý s ním musí souhlasit. Proto ho musíme opřít o argumenty. Vysvětlit, proč je náš názor či soud právě takový, jaký je. Naše argumenty mohou být docela vágní, když např. vycházíme z našich vlastních zkušeností, nebo mohou mít mnohem větší váhu, když např. čerpáme z ověřených výsledků vědeckých výzkumů. Jinými slovy, snažíme se ve společném hledání myslet v přesných pojmech, uvádět je do vztahů, které nepostrádají logiku, ptát se po jejich pravdivosti a tu obhajovat po-

mocí co nejpádnějších důvodů. Pomocí nám může být stanovení správných kritérií, podle kterých něco posuzujeme. Všechny tyto myšlenkové aktivity jsou prostředkem myšlení kritického.

Vedle něho uplatňujeme také myšlení tvořivé: K objasnění problému hledáme originální myšlenky, myslíme „sami za sebe“ – nepřizpůsobujeme se pouze většinovému názoru, jsme důslední v hledání důsledků, které má náš soud pro život, najdeme zvlášť přílehlavý příklad, nacházíme zvlášť osobité významy věcí, nevyčerpáváme se pouze v konkrétních aspektech problému, ale vidíme ho také v celistvosti jeho významů apod.

Při společném dialogu hledajícím hlubší porozumění pravdě o světě kolem nás přicházejí ke slovu také emoce. Pozorujeme naši vlastní netrpělivost, pobouření, nevoli, když si nerozumíme, ale i radost či empatii, když si rozumět začínáme. Emoce v dialogu nám pomáhají, abychom zůstali v dialogu angažovaní, aby nás diskutovaný problém skutečně zajímal, aby neodbočoval do slepých uliček. Tam, kde se do hry

dostávají emoce, vstupuje s nimi současně do dialogu ale také jeho etický rozměr.

Můžeme tedy říci, že v dialogu se uplatňují 2 roviny:

1. Rovina „společenství“ ukazuje na atmosféru spolupráce, projevování péče a zájmu o druhé i o téma diskuse, důvěry, bezpečí a společného hledání cíle.
2. Rovina „zkoumání“ ukazuje na možnost sebekorekce nebo na úsilí různé názory sjednotit, začlenit je do vyššího nebo obecnějšího celku.

Velká zodpovědnost přitom leží na vedoucím takového dialogu. Ne v tom, že by měl znát odpověď na každou otázku, ale v tom, že by měl umět sledovat různé aspekty dialogu a do společenství takto hledajících lidí je uvádět dobře volenými otázkami. Nebát se také projevit svůj názor, ale s příkladnou pozorností ho opřít o co nejpádnější argument.

Vidíme, že poznávací znaky dobrého filozofujícího dialogu nejsou omezeny na bezprostřední kontakt. Dialog můžeme vést i ve virtuálním prostoru, pokud při

tom dodržíme výše jmenované zásady. Virtuální svět má tu výhodu, že dokáže propojit lidi i z nejuvdálenějších koutů země nebo světa. Poněkud náročné je pouze pořízení odpovídající kvalitní techniky. Na obrazovce počítače se ovšem lidé nemohou posadit do kruhu, obtížnější je hlásit se o slovo, díky pohyblivým obrazům účastníci obtížněji vnímají ostatní. Omezení jsme přitom i v pohybu. „Zhuštěný prostor“ obrazovky může působit podvědomě na naši intimní zónu. Můžeme pozorovat i tzv. „kognitivní přetížení“, které je způsobeno tím, že vedle soustředění na téma diskuse musí účastníci řešit problémy technologického rázu. Posledním úskalím může být i tzv. „únava ze Zoomu“ způsobená množstvím nároků na on-linové konference či konzultace. Zajímavé jsou však možnosti digitálních technologií při studiu a rozvíjení tohoto způsobu společného poznávání světa, kdy umožňují zpřístupnění materiálů z konkrétních dialogických workshopů, motivační příběhy, cvičení či manuály, které podporují rozvíjení zajímavých dialogických témat ve skupinách hledajících společenství.

LITURGIE VŠE ZAČÍNÁ KŘTEM

Přinášíme Vám další zamyšlení nad tématem liturgie od P. Petra Soukala.

Katechismus katolické církve v článku 1213 říká: „Svatý křest je základem celého křesťanského života, vstupní branou k životu v Duchu („vitae spiritualis ianua“) a branou, která otevírá přístup k ostatním svátostem.“ Nic není v životě člověka tak důležitého jako den, kdy přijímá křest. Pravda, většinou sice slavíme každý rok den našeho narození, ale rozhodně bychom jako křesťané neměli zapomínat na den našeho křtu.

Proč je křest tak důležitý?

Protože křtem se všechno mění. Člověk umírá hříchu (teologie svatého Pavla – zejména 6. kapitola listu do Říma) a přijímá nový život (teologie Janova evangelia – zejména 3. kapitola). V okamžiku křtu nás Bůh přijímá za vlastní, stáváme se Božími dětmi, údý Kristova těla, jsme naplněni Duchem svatým a patříme do církve. Dokonce ani smrt není v životě křesťana takovým zlomem jako křest. Smrt totiž není nic jiného než (pouze) jakési dovršení křesťanské iniciace a účasti na Kristově tajemství. Z toho důvodu apoštol Pavel volá: „protože umřel on, i já mu chci být v tom podobný!“ (Flp 3, 10) Můžeme si všimnout toho, že pohřební obřady navazují na křest a výslovně jej zmiňují. U křtitelnice i rakve s nebožtíkem hoří velikonoční svíce a pou-

žívá se svěcená voda.¹ Při křtu i posledním rozloučení se mluví o naději na život věčný – křtem jej člověk již zde na zemi přijímá a smrtí vstupuje do jeho plnosti...

Křest je nejkrásnějším z Božích darů

Svatý Řehoř Naziánský v jednom z svých kázání pronesl: „Křest je nejkrásnějším a nejvelkolepějším z Božích darů... Nazýváme ho darem, milostí, pomazáním, osvícením, šatem neporušitelnosti, koupelí obnovy, pečeti a vším, co je nejcenější. Dar, protože je dán těm, kteří nic nepřinášejí; milost, protože je udělován i viníkům; křest, protože hřích je pohřben do vody; pomazání, protože je svatý a královský (takoví jsou ti, kdo jsou pomazáni); osvícení, protože je oslnivým světlem; šat, protože zakrývá naši hanbu; koupel, protože nás omývá; pečeť, protože nás chrání a je znamením Boží svrchovanosti.“² Pro zajímavost ještě můžeme zmínit svatého Cypriána, který byl ve 3. století přesvědčen, že malé děti od samotného narození naříkají a pláčou, protože touží přijmout křest.³

Liturgie je činností celé církve

¹ TICHÝ – SOUKAL, *Křest, biřmování, eucharistie*, Krystal OP, Praha 2020, s. 273–274.

² ŘEHOŘ NAZIÁNSKÝ, *Orationes*, 40, 3–4. PG 36, 361.

³ Viz RADCLIFFE TIMOTHY, *Ponoř se!*, Krystal OP, Praha 2017, s. 17.

Křest nás také uschopňuje ke slavení liturgie. Jak jsme zmínili minule, při liturgii vždy jedná sám Kristus.⁴ Slavení liturgie je tedy dílem Krista a církve, Krista a jeho těla. A protože jsme křtem nořeni do Kristova tajemství, ba dokonce se sami Kristem stáváme, může spolu s Kristem konat to, co dělá On, smíme slavit liturgii. Liturgie – protože to je konání Krista a církve – nemůže být nikdy pouze soukromou událostí. I mše svatá slavená v malém počtu či pouze s určitou skupinou věřících nebo křtiny v zapadlém kostelíku na konci světa jsou vždy událostí celé církve. Konstituce Druhého vatikánského koncilu *Sacrosanctum Concilium* zdůrazňuje, že „liturgické úkony nejsou soukromé úkony, nýbrž slavnostní projevy církve.“ Liturgie je tedy „projevem celého těla a na celé tělo působí“.⁵ Žádný pokřtěný by se tedy neměl liturgického slavení účastnit s pocitem něměho diváka nebo zákazníka, který se přišel nechat obsloužit.

Nepokřtění z kola ven?

Slavit liturgii znamená vstoupit do toho, co koná Kristus, který v Duchu svatém oslavuje Otce a přináší světu spásu. Tato schopnost je nám darována při křtu. Liturgii může slavit pouze ten, kdo byl ponořen do Kristova tajemství a sám se stal synem nebeského Otce. Lidé nepokřtění by tedy neměli například při slavení eucharistie číst čtení, ministrovat nebo přinášet dary. A to jednoduše proto, že toho nejsou schopni. Ne že by třeba neuměli číst, ale nejsou křtem zasvěceni pro slavení liturgie a nemohou Otce uctívat v Duchu, kterého zís-

kají až křtem. Dokonce byly doby, kdy katechumeni po bohoslužbě slova odcházeli a církev tuto praxi doporučuje také dnes.⁶ Podobné je to také s modlitbou Otče náš. I když ji může ústy vyslovit každý, pravdivě se tuto modlitbu může pomodlit jen ten, kdo se stal synem, a proto mluví ke svému Otci. Znamená to, že je církev elitářská a vylučuje ty, kteří k ní nepatří? Nikoliv. Církev hlásá Krista každému člověku a každého zve, aby prošel „vita spiritualis ianua“ – branou k životu v Duchu. A je jen dobře, že nás církev učí, abychom poznávali velikost daru, který jsme ve křtu přijali.

⁴ Budoucnost církve, ročník XXVIII., číslo 1, rok 2021, str. 11.

⁵ *Sacrosanctum Concilium*, č. 26.

⁶ Tam kde je to možné s přihlédnutím k místní situaci. Viz formulace rubrik v *Uvedení do křesťanského života*: „Čekatel odejde. Nemůže-li z vážných důvodů odejít a zůstane-li spolu s věřícími přítomen slavení eucharistie, je třeba dát pozor, aby mu nebyla svěřována nějaká liturgická služba (např. přinášení darů).“

KURZY ALFA

Kurzy Alfa nabízejí připravený a lety osvědčený evangelizační program, který je možno použít jak pro lidi, kteří víru hledají, tak pro zapojení lidí, kteří se příliš neangažují v životě farnosti a stojí „stranou“. Doporučujeme, aby si Alfou nejdříve prošel tým, udělal osobní zkušenost a teprve pak pořádal kurz pro další lidi. Alfa je výborným tmelícím nástrojem, který umí nadchnout pro evangelizaci!

Jak Alfa probíhá. Jde o sérii 11-13 setkání, která většinou probíhají jednou týdně večer. Náplní kurzu jsou základy křesťanské víry. Alfa je postavena na respektu k názorům hostů, na pohostinnosti, neformálnosti a otevřené diskusi. Právě příjemné a bezpečné prostředí dělá Alfou tak úspěšnou. V době, kdy je možné kurzy pořádat prezenčně, je neodmyslitelnou součástí společné jídlo, kterým setkání začíná. Poté následuje promluva řečníka nebo epizoda z videosérie na dané téma, které jsou v současné době v dabované verzi pro dospělé a jedna dabovaná a druhá s českými titulky pro mládež. Po přednášce se naváže diskuse v malých skupinkách, které jsou po celý čas kurzu stabilní. Neměnnost skupinky, moderované jedním vedoucím a pomocníkem, napomáhá k větší otevřenosti hostů a vznikají pevné vztahy, které jsou základem pro vytvoření vazby na danou farnost nebo společenství.

Kontext. Alfa se snaží přizpůsobit cílové skupině, a proto existuje například Alfa pro dospělé, pro mládež, ve vězení, na pracovišti nebo pro podnikatele. Obsah zůstává stejný, ale každý kurz je formou a přípravou týmu přizpůsoben danému publiku. V České republice jsou nejvíce rozšířeny kurzy pro dospělé a v posledních letech se

rozšiřují kurzy pro mládež.

Alfa pro mládež. Kurz Alfa pro mládež je mimo evangelizaci mladých lidí vhodné použít pro nově zakládaná společenství mládeže, kde pomůže prohloubit vztahy, rozproutit diskusi na zásadní otázky a naučí mladé lidi formulovat, čemu věří. Diskuse je u mládežnických kurzů rozložena do tří částí během přednášky. První otázky jsou „zahřívací“, aby nikdo neměl problém se zapojit, a postupně se jde více na hloubku. Menší kurz, např. pro nevěřící kamarády, zvládnou poté mládežníci zorganizovat i sami ve třech lidech.

Co nabízíme. Zájemcům o pořádání kurzů nabízíme kompletní servis a materiály zdarma. Je potřeba se registrovat jako pořadatel na www.kurzylfa.cz. Kancelář kurzů Alfa pořadatele zkontaktuje s poradcem a nabídne základní školení, případně zprostředkuje možnost zúčastnit se kurzu nebo alespoň jeho části ve farnosti, kde mají s Alfou dlouhodobé zkušenosti. Pořadatelé mají k dispozici školící a podpůrné materiály a všechny video série, které jsou kvalitně a moderně natočené, dynamické a obsahují kromě výkladu základních pilířů křesťanství také svědectví, spontánní reakce lidí na různé otázky, názory odborníků

i církevních autorit. Pokud by pořadatelé raději měli řečníka, je třeba si zakoupit knihu *Otazníky Života* od Nickyho Gumbela (průkopníka kurzů Alfa v Anglii), kde jsou všechna témata zpracována.

Online. V dnešní době se kurzy Alfa přesunuly do online prostoru, kde mohou oslovit lidi, kteří by na klasický kurz nechtěli nebo nemohli přijít. Uspořádat online kurz je jednodušší, pokud máte základ-

ní znalosti o tom, jak používat platformy pro online setkávání. Kancelář kurzů Alfa nabízí individuální pomoc a školení před přípravou online kurzu.

Podpora. Vzhledem k tomu, že Alfa je neziskovou organizací závislou na dárcích, uvítáme finanční podporu, abychom mohli nabídnout kvalitní podporu a nové materiály.

**ZKUS ALFU
ONLINE!**

**Kde se známí
ve Tvém okolí
mohou zeptat
na víru?**

Alfa

**www.kurzyalfa.cz/
kurzyonline/**

VZDĚLÁVACÍ VIDEOA – NEJENOM PRO ANIMÁTORY!

DCM Ostrava představuje krátká videa, z kterých můžete čerpat pro svá společenství nebo jen tak pro sebe.

Diecézní centrum pro mládež Ostrava každoročně nabízí pro mladé lidi z naší diecéze dvouletý animátorský kurz. Ten je určený pro všechny mladé, kteří chtějí objevovat své dary, schopnosti, talenty a skrze ně šířit Boží království ve svých farnostech a děkanátech.

Některá témata, která jsou pro tento kurz zásadní, jsme se rozhodli natočit a zveřejnit na našem YouTube kanálu – DCM Ostrava. Jedná se o sérii deseti dílů, které mohou sloužit například i jako vzdělávací materiál pro společenství nebo jednotlivce.

NAKLADATELSTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757

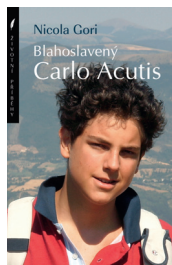
On-line knihkupectví: www.paulinky.cz, objednavky@paulinky.cz

Nicola Gori

Blahoslavený Carlo Acutis

Životní příběh nedávno beatifikovaného italského teenagera, který zemřel v roce 2006 ve věku patnácti let. Na první pohled normální kluk své doby, veselý a komunikativní, který rád jezdí na výlety, má své oblíbené pejsky, s nimiž natáčí zábavná videa, a velkou vášň pro počítače. Ještě víc ale tíhne k Božím věcem...

*Kniha vyjde během měsíce června 2021.
brož., 128 s., cena bude upřesněna*

Kvítky svatého Františka

Sbírka krátkých příběhů s duchovní pointou ze života světce a jeho druhů. Dnes již klasické dílo autora z konce 14. století čerpá z latinského spisu bratra Hugolina *Actus beati*

Francisci a klade si za cíl zpřístupnit ctnosti a duchovní moudrost svatého Františka co nejširším kruhům.

Kniha vychází v novém překladu s ilustracemi italského výtvarníka Piera Casentiniho z cyklu *Píseň bratra Slunce*. Věříme, že dárkové provedení *Kvítků* nejenže potěší

širokou františkánskou rodinu, ale získá si též novou generaci čtenářů.

*Kniha vyjde během měsíce května 2021.
váz., 192 s., 299 Kč*

Clotilde Noël

Vypadlá z hnízda

Mladí manželé Noëlovi měli už šest vlastních dětí, když se rozhodli, že by si rádi osvojili nějaké opuštěné dítě s postižením. V květnu roku 2013, po dvouletém byrokratickém martyrii, si konečně mohli přivést domů „dauníka“ Marušku, která se záhy stala miláčkem celé rodiny. V jistém okamžiku Clotilde pocítila potřebu psát, pravidelně svěřovala veškeré to napínavé dění svému deníku: Tenkrát ji ani ve snu nenapadlo, že by někdy mohl vyjít knižně – hned v několika vydáních! – a že bude tak účinně rozšiřovat srdce svých čtenářů.

*Kniha vyjde během měsíce května 2021.
brož., 160 s., 249 Kč*

Jacques Philippe

Čas pro Boha: O vnitřní modlitbě

Je radostné vidět, kolik lidí dnes žízní po Bohu. Mnozí křesťané touží po hlubokém modlitebním životě, chtějí se „věnovat se modlitbě“. Narážejí však na překážky, které jim brání na tuto cestu vykročit, ale hlavně

na ní vytrvat.

Je to obrovská škoda, neboť právě vytrvalost v modlitbě je tou úzkou branou vedoucí do Božího království, na tom se shodují všichni svatí.

Kniha vychází v novém překladu.

brož., 135 s., 159 Kč

Milada Jirřina Burgerová *OCD*

9 dní ruku v ruce se svatým Josefem

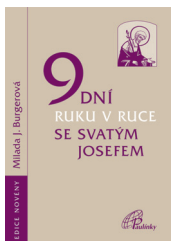
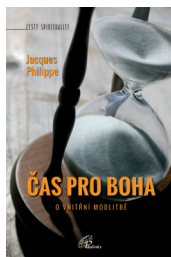
Nový titul z edice „Nověny“ se stane milým průvodcem na cestě rozjímání o životě svatého Josefa, opatrovníka Svaté rodiny, jehož evangelium nazývá „mužem spravedlivým“ (Mt 1,19). Jak mocná je přímluva tohoto „muže opravdové víry“, nám připomenul i papež František, když 8. prosince 2020 vyhlásil *Rok svatého Josefa* a světil církev pod jeho ochranu, „aby všichni věřící v Krista mohli modlitbami a dobrými skutky získat útěchu a ulehčení od těžkých lidských útrap, kterými je poznamenána naše doba“.

brož., 72 s., 95 Kč

Grzegorz Rys

Rozjímavý růženec

Lodžský arcibiskup nás provede modlitbou růžence rozjímavým způsobem. Jeho rozjímání nad jednotlivými desátkami růžence jsou velmi neotřelá; člověk se až diví, jak Boží slovo ve

světle Ducha promlouvá k srdci.

brož., 96 s., 129 Kč

Stormie Omartianová

Síla modlitby za vaše vnoučata

Vnoučata jsou darem, který vám dává Bůh. A vaše modlitby jsou zase darem, který dáváte vy jim, aby ovlivnil celý jejich život – dokonce i tehdy, kdy už tu nebudete, abyste jeho dobré plody viděli na vlastní oči. Bůh vám svěřuje významný úkol: máte svému vnoučeti nebo vnoučatům sloužit – nejen slovem a skutkem, ale také modlitbou.

Známa autorka nám předkládá návod, jak se modlit za různé oblasti života našich vnoučat.

brož., 215 s., 235 Kč

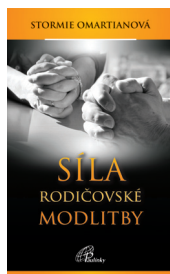
Stormie Omartianová

Síla rodičovské modlitby

Nové zrevidované vydání knihy známé americké autorky ze série *Síla modlitby* tentokrát povzbuzuje k vytrvalé a usilovné modlitbě rodiče. „Boj o životy našich dětí se odehrává na kolenou. Nemodlit se je jako sedět a zpovzdálí se dívat, jak na naše děti ve válečném poli dopadají střely ze všech stran. Když se však modlíme, jsme v bitvě po jejich boku a svoláváme Boží moc v jejich prospěch.“

brož., 231 s., 235 Kč

2. vydání

XXXVI. světový den mládeže
“Vstaň! Udělám z tebe svědka toho,
co jsi viděl.” Sk 26,16

Vydává
Sekce pro mládež ČBK
a Asociace křesťanských spolků, z.s.

Thákurova 3
160 00 Praha 6